

Czár János – ra emlékezzünk.

Kalocsa (1937.03.23 – 2020.11.03)

Egy ember addig él, amíg emlékeznek rá” (Fekete István)

Négyen voltak testvérek, három fiú és egy lány, János a második volt. Édesapja vasutas, mozdonyvezető volt, édesanyja a háziiparban kalocsai hímzéseket készített. Általános iskolába Kalocsán járt. Jó tanuló volt. Figyelme korán a vallás irányába fordult, az érseki palotába járt ministrálni. Egy ottani pap tanította meg sakkozni. A vallás és a sakkozás egész életében elkísérte. A HIT szolgája szeretett volna lenni, ezért egyik legfontosabb vágya teljesült, amikor középiskolai tanulmányait a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban folytathatta. 1955-ben érettségizett. Középiskolás korában elsősorban győri, Győr környéki és esztergomi sakkversenyeken szerepelt. Mire leérettségizett az akkori politikai rendszer betiltotta a papképzést, így nem tudott továbbtanulni, az általa elképzelt pályára lépni. Ehelyett az érettségi után 2 éves katonai szolgálat következett.

Sakkozói tehetsége már fiatal korában helyet követelt neki Kalocsa sakkéletében. Csiszár Jenő bácsival együtt ketten lettek Kalocsa sakkéletének meghatározó személyiségei. Szülővárosát nagyon szerette, sok mindent megtett érte. 1964 júniusában már versenybíró volt a Kalocsán megrendezett országos vidéki úttörő fiú- és leány csapatbajnokság döntőjén. 1959-ben került Kecskemétre. Az OKISZ területi könyvelőirodájában dolgozott. Amíg középiskolás voltam, reggelente gyakran találkoztunk, mert az ő munkába vezető útja és az én iskolába vivő utam keresztezte egymást a Batthyány utcában. Ilyenkor mindig váltottunk néhány szót, mert állandóan volt valamiféle sakkozói aktualitás, amiről beszélnünk kellett. Kecskemétre kerülése után azonnal bekapcsolódott a helyi sakkéletbe. tagja lett a Kecskeméti Vörös Meteor csapatának. A csapatversenyeken kívül minden olyan egyéni versenyen is játszott, amit a munkájából adódó leterheltsége lehetővé tett. Elméleti tudását úgy mélyítette, hogy bekapcsolódott a levelezési versenyekbe is. Elsősorban az akkor divatos témaversenyek* érdekelték. Ezeken jó eredményeket ért el, de a „normál” levelezési sakkban is kitűnő eredményei voltak, bejutott a IX. Magyar Levelezési Bajnokság döntőjébe is. Többünkkel ő kedveltette meg a sakkozás ezen érdekes területét. Aktívan szerepet vállalt – az eddig egyetlen – Bács-Kiskun megyei levelezési egyéni bajnokság szervezésében, amelynek sikeres résztvevője is volt. A különféle versenyeken elért eredményeit ennyi idő távlatából nagyon nehéz rekonstruálni. Azonban az bizonyos, hogy nagyon gyorsan a kecskeméti és a megyei sakkélet kiemelkedő és megkerülhetetlen személyisége lett. Kecskemét és Bács-Kiskun Megye bajnoka is volt, vagy e versenyek első felében végzett. Kétszer képviselte a Bács-Kiskun megyei sakkozást az országos bajnokság elődöntőiben. Partijait a megalkuvás nélküli küzdelem jellemezte. Bárki ellen képes volt nyerni. Ha egymás ellen játszottunk nem volt barátság, gyors remi. Küzdelem, játék volt, amíg a parti el nem dőlt.

János 5-8 évvel volt idősebb, mint a Katona József Gimnázium első aranykorszakának játékosai. Amikor mi középiskolások voltunk, akkor ő már felnőtt, ifjú ember. Más-más szemszögből láttuk a világot, a sakkozást is. Egyrészt elfogadott, partnernek tekintett, másrészt tanított minket. Kecskemét centrumában, a Luther házban lévő albérletében a „katonás” csapattagokkal együtt sokszor összjöttünk – volt időszak, amikor heti rendszerességgel –, közösen elemeztünk különféle megnyitási változatokat, levelezési partikat, versenyekre készültünk, feladványokat és tanulmányokat fejtettünk. Hamarosan kapcsolatba került Tóth Laci bácsival is. Korrektori munkáit Laci bácsi főként sakk-könyvekkel viszonzta. Így hamarosan sok szép sakk-könyvvel gyarapodott a gyűjteménye, amit használt is, versenyekre készülve. 1962-ben Tóth Laci bácsi egészségi állapota romlani kezdett. Eleinte csak átmeneti jelleggel, majd Laci bácsi halála után véglegesen János vette át a Petőfi Népe sakkrovatának vezetését. 1972-ig szerkesztette a rovatot – színvonalasan, Laci bácsihoz méltó módon!

Az 1960-as évek második felében átigazolt mind sakkban, mind a munkahelyét tekintve a Kecskeméten akkor létrehozott Felsőfokú Gépipari Technikumba (később Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola, ma Neumann János Egyetem). Hamarosan a gazdasági részleg egyik vezetője lett. Ez azt jelentette, hogy a sakkra egyre kevesebb ideje maradt. 1972-ben ismét váltott, Budapestre költözött. A Kohó- és Gépipari Minisztérium egyik ún. háttérintézetének gazdasági vezetője és a minisztérium sakkcsapatának tagja lett. Ebben a csapatban hozott össze az élet minket ismét. Együtt küzdöttünk – Tompa Jánossal közösen – az OB I-be jutásért, ami végül sikerült is. Sakkokatatói tevékenységét is sikeresen folytatta, 1976-ban sakkedző lett.

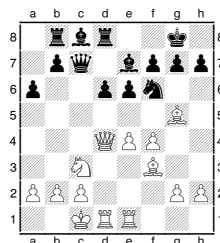
Élete végéig teljes szellemi frissességben élt. Utoljára a COVID első hulláma idején beszélünk telefonon. Elmondta, jól van, főz magának, alig megy ki a lakásából, élete a szokásos napirend szerint zajlik. Megnyugodtam. Gondoltam, akkor János rendben van. Idén tavasszal kezdtem ismét telefonon keresni. A telefonom állandóan azt írta ki, hogy „érvénytelenített telefonszám”. Éreztem, hogy baj van, mert János legfontosabb kapcsolata a külvilággal a telefon volt. Húga elmondása szerint 2020. szeptember 27-én rosszul lett a lakásában, másnap bevitték a Szent János Kórházba, ahol november 3-án elhunyt. Kalocsán, a szülei mellett helyezték örök nyugalomra.

Nyugodj Békében! Béke Legyen Poraid Felett!

Álljon itt emlékül az alábbi játszma a Kecskemét Városbajnokságból (1963.02.23), melyet sötéttel nyert meg ellenem:

Virág Ferenc - Czár János

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 cxd4 4.♘xd4 ♘f6
5.♘c3 a6 6.♙g5 e6 7.f4 ♙e7 8.♙e2 ♖c7
9.♙f3 [= ajánlat, elutasítva] 9...♘c6
10.♖d2 0-0 11.0-0 ♗b8 12.♗he1 ♘xd4
13.♖xd4 ♗d8
[Világos aktivizálhatta volna magát:
14.e5 dxe5 15.♖xe5 ♗d6 16.♗xd6 ♙xd6
17.♙xf6 ♙xe5 18.♙xe5 ♖d8 19.♙xb8]

14.♖e3 14...h6 15.♙h4 ♘g4 16.♙xg4 ♙xh4
17.g3 ♙e7 18.♗d3 b5 19.♙b1 b4 20.♘e2 a5
21.f5 ♙g5 22.♖f2 ♙a6 23.♗dd1 e5 24.♘c1
a4 25.♙e2 ♙xc1 26.♗xc1 ♙xe2 27.♖xe2 a3
28.♖f3 axb2 29.♙xb2 ♗a8 30.♙e3 ♗db8
31.♙b3 ♖a7 32.♙b1 ♖d4+ 33.♙c1 ♗xa2
34.♖e3 ♗xc2+ [Fel kellett adni:] (35.♙xc2
♗c8+ 36.♗c3 ♗xc3+ 37.♖xc3 ♖xc3+) 0-1
gondolkodási idő: V:1:56 S:1:42

Budakeszi, 2021. július 4. Dr. Virág Ferenc

szerk.: Lajosmizse 2023.09.04. SL. BKMSSZ főtítkár